

LISSABONIN JULISTUS

Nuorten näkemyksiä inklusiivisesta koulutuksesta

Portugalin opetusministeriö ja Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskus järjestivät 17.9.2007 Portugalin Euroopan unionin puheenjohtajuuskauden yhteydessä kuulemistilaisuuden otsikolla "Young Voices: Meeting Diversity in Education" (Nuorten ääni: monimuotoisuuden kohtaaminen opetuksessa).

"Lissabonin julistus – Nuorten näkemyksiä inklusiivisesta koulutuksesta" on laadittu 29 maata¹ edustavien erityistä tukea tarvitsevien toisen asteen, ammatillisen koulutuksen tai korkea-asteen oppilaitoksissa opiskelevien nuorten yhteisen esityksen pohjalta. Tämä julistus sisältää asiat, joita nuoret esittivät Lissabonin täysistunnossa Assembleia da República:ssa inklusion edellytyksistä liittyen oikeuksiin, tarpeisiin, haasteisiin ja suosituksiin.

Tämä julistus on linjassa aiempien virallisten eurooppalaisten ja kansainvälisten asiakirjojen kanssa. Näitä ovat esimerkiksi: Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden opetusministerien päätöslauselma vammaisten lasten ja nuorten integroimisesta yleiseen koulutusjärjestelmään (EY, 1990); Salamancan julistus erityisopetuksen periaatteista, toimintatavoista ja käytännöistä ja puiteohjelma erityisopetusta varten (UNESCO, 1994); Luxemburgin peruskirja (Helios-ohjelma, 1996); Neuvoston päätöslauselma vammaisten oppilaiden ja opiskelijoiden yhtäläisistä mahdollisuuksista koulutukseen (EY, 2003); Yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista (Yhdistyneet kansakunnat, 2006).

1. Nuoret esittivät yhteisen kantansa siitä, millaisia OIKEUKSIA heillä on:

- Meillä on oikeus kunnioitukseen ja yhdenvertaiseen kohteluun. Emme halua myötätuntoa; haluamme, että meihin suhtaudutaan kunnioittavasti tulevana aikuisina, joiden on eletävä ja työskenneltävä normaalissa ympäristössä.
- Meillä on oikeus samoihin mahdollisuuksiin kuin muillakin tarpeitamme vastaavan tuen avulla. Kenenkään tarpeita ei saa jättää huomiotta.
- Meillä on oikeus tehdä omat päätöksemme ja valintamme. Meidän ääntämme on kuultava.
- Meillä on oikeus itsenäiseen elämään. Mekin haluamme perheen ja asunnon, joka soveltuu tarpeisiimme. Monet meistä haluavat mahdollisuuden opiskella yliopistossa. Mekin haluamme tehdä työtä emmekä halua, että meidät eristetään muista ihmisistä.
- Kaikkien yhteiskunnan jäsenten tulee tiedostaa, ymmärtää ja tunnustaa oikeutemme.

2. Nuoret kertoivat selkein sanoin, millaisia PARANNUKSIA he ovat kokeneet koulutuksessaan:

- Yleisesti ottaen olemme saaneet tyydyttävää tukea, mutta edelleen tarvitaan parannuksia.
- Rakennusten esteettömyys on parantunut. Liikkuminen ja rakennetun ympäristön esteettömyys ovat yhä enemmän esillä keskusteluissa eri tasoilla.
- Vammaisuus on muuttumassa näkyvämmäksi yhteiskunnassa.
- Tietotekniikka paranee, ja tarjolla on hyviä digitaalisia kirjoja.

¹ Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Irlanti, Islanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovenia, Suomi, Sveitsi, Tanska, Tšekin Tasavalta, Unkari, Viro ja Yhdistynyt Kuningaskunta.

3. Nuoret toivat esiin HAASTEITA ja TARPEITA:

- Ihmisillä on erilaisia saavutettavuus- ja esteettömyystarpeita. Erityistä tukea tarvitsevat henkilöt kohtaavat erilaisia saavutettavuuden esteitä koulutuksessa ja yhteiskunnassa, esimerkiksi:

- jotkut meistä tarvitsevat enemmän aikaa opetus- ja koetilanteissa
- joskus tarvitsemme henkilökohtaista avustajaa opiskelussamme
- tarvitsemme sovelletun aineiston samoin kuin muutkin saavat oppimateriaalinsa.
- Valinnanvapautta opiskelualan suhteen rajoittavat joskus rakennusten esteettömyysongelmat, riittämätön teknologia sekä materiaalien (esim. laitteiden ja kirjojen) saavutettavuusongelmat.
- Me tarvitsemme itsellemme ja tulevaisuudellemme tärkeitä taitoja.
- Me tarvitsemme toimivaa yksilöllisiin tarpeisiin perustuvaa ohjausta mahdollisuuksistamme koko koulutuksemme ajan.
- Vammaisuudesta ei vieläkään tiedetä tarpeeksi. Opettajilla, muilla oppilailla ja joillakin vanhemmilla on joskus negatiivisia asenteita meitä kohtaan. Vammattomien ihmisten tulisi tiedostaa, että he voivat kysyä vammaiselta henkilöltä itseltään, tarvitaanko apua vai ei.

4. Nuoret käsittelivät INKLUUSIOTA KOULUTUKSESSA:

- On erittäin tärkeää, että jokaiselle annetaan vapaus valita, missä he haluavat opiskella.
- Inklusio on paras vaihtoehto, jos olosuhteet ovat meille sopivat. Tämä tarkoittaa, että tarjolla pitäisi olla tarvittavaa tukea, resursseja ja koulutettuja opettajia. Opettajien on oltava motivoituneita, ja heillä on oltava ymmärrystä ja runsaasti tietoa tarpeistamme. Heidän on oltava hyvin koulutettuja, kysyttävä meiltä, mitä tarvitsemme, ja koordinoitava toimintaansa tehokkaasti koko koulutuksemme ajan.
- Me näemme inklusiivisessa opetuksessa paljon etuja: saamme lisää sosiaalisia taitoja; kokemuspiirimme laajenee; opimme tulemaan toimeen todellisessa maailmassa; me tarvitsemme ystäviä ja kanssakäymistä niin erityistä tukea tarvitsevien kuin muidenkin ihmisten kanssa.
- Inklusiivinen opetus ja yksilöllinen erityinen tuki on parasta valmistelua jatkokoulutusta varten. Erikoistuneet keskuksset voisivat auttaa tukemaan meitä ja tiedottamaan yliopistoille asianmukaisesti avusta, jota tarvitsemme.
- Inklusiivisesta opetuksesta on hyötyä kaikille osapuolille – niin meille kuin muillekin.

Nuorten YHTEENVETO:

Meidän on rakennettava oma tulevaisuutemme. Meidän on raivattava esteet sekä itsestämme että muista. Meidän on kasvettava vammaisuutemme yläpuolelle – silloin maailma hyväksyy meidät paremmin.

Lissabon, syyskuu 2007

Tämän asiakirjan tuotantoon on saatu tukea Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskuksen jäsenmailta sekä Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosastolta:

http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm

